ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФФИЦІАЛЬНАЯ ГАЗЕТА.

№ 29.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 12-го Апрѣля — 1838 — Wilno. Wtorek. 12-go Kwietnia.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ. 1-го Апрѣля.

Высочайшій Рескриптъ,

данный на имя Г-на Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Графа Воронцова.

Графъ Михаилъ Семеновичъ! Усмотрѣвъ изъ донесенія вашего, отъ 24-го минувшаго Февраля, что назначенный Мною восьмидесяти-дневный срокъ для снятія оцѣпленія города Одессы, благополучно миновалъ безъ всякаго новаго чумнаго или даже сомнительнаго случая, какъ въ карантинѣ, такъ и его предмѣстьяхъ, и что въ слѣдствіе того свободное сообщеніе съ городомъ возстановлено, Я поспѣшаю изъявить вамъ искреннѣйшую признательность Мою за дѣятельныя и благоразумныя мѣры, принятыя вами въ самомъ началѣ появленія заразы, исполненныя въ неослабномъ и строгомъ порядкѣ и съ человѣколюбіемъ и попечительностію, вамъ свойственными. Мѣрами этими тяжкое бѣдствіе, городъ Одессу постигшее, свыше ожиданія, ослаблено и ограничено въ дѣйствіяхъ и послѣдствіяхъ своихъ; продовольствіе жителей, въ подобныхъ обстоятельствахъ величайшимъ затрудненіямъ подвергающееся, было обезпечено изобильно, и самыя торговыя сношенія Одессы, какъ внѣшнія, такъ и внутреннія съ сопредѣльными губерніями, никакой не подверглись остановкѣ.

Въ чувствахъ безпредѣльной благодарности къ Святому Промыслу Всевышняго, столь очевидно благословившаго благіе труды и попеченія ваши, Мнѣ особенно пріятно изъявить вамъ чрезъ сіе, сколь высоко цѣню достойныя ваши заслуги.

Пребываю навсегда къ вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

НИКОЛАЙ.

Въ Санктпетербургѣ.
4-го Марта, 1838 года.

Высочайшею Грамотою, 11-го Марта, Всемилостивѣйше пожалованъ Кавалеромъ ордена *Св. Станислава 1-й степени*, состоящій по Артиллеріи, исправляющій должность Командира Тульскаго Оружейнаго Завода, Генералъ-Маіоръ *Сиверсъ 2-й.*

— Высочайшимъ Приказомъ, 22-го Марта, Командиръ 2-й бригады 2-й Драгунской дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Бартоломей 2-й*, назначенъ по Кавалеріи, съ состояніемъ при Министерствѣ Внутреннихъ Дѣлъ.

— Высочайшимъ Приказомъ, 24-го Марта, состоящій при Начальникѣ 1-й Гвардейской Пѣхотной дивизіи, Генералъ-Маіоръ *Жерковъ 1-й*, назначенъ Командиромъ 2-й бригады 3-й Пѣхотной дивизіи.— Состоящіе по Кавалеріи Полковники: *Нѣмцовъ* и *Протасовъ*, уволены отъ службы, оба Генералъ-Маіорами, съ мундирами и пенсіонами, первый полнаго, а послѣдній одной трети жалованья, и *Семека*, Генералъ-Маіоромъ и съ мундиромъ.

— Отъ 26 Февраля онъ Г. Министръ Юстиціи довелъ до свѣдѣнія Правительствующаго Сената о сообщенномъ ему С. Петербургскимъ Военнымъ Генералъ-Губернаторомъ Высочайшемъ повелѣніи касательно чищенія дымовыхъ трубъ. Между тѣмъ Г.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, 1-go Kwietnia.

Reskrypt J. C. Mości,

do P. Noworossyjskiego i Bessarabskiego Jenerała-Gubernatora, Hrabiego Woroncowa.

Hrabio Michale Siemienowiczu! Powziąwszy wiadomość z rapportu waszego pod dniem 24 z. m. Lutego, że naznaczony przezemnie termin ośmdziesięciodniowy do zdjęcia kordonu w około Odessy, minął szczęśliwie bez żadnego nowego, a nawet wątpliwego, wypadku zarazy, tak w kwarantannie, jako i w mieście i na przedmieściach, i że w skutek tego wolne znoszenie się z miastem przywrócone już zostało, śpieszę oświadczyć wam najszczerszą wdzięczność Moję, za czynność i użycie odpowiednich śrzodków w samych początkach zjawienia się zarazy, przy zachowaniu obok ciągłego i ścisłego porządku, właściwej wam ludzkości i troskliwości. Śrzodki te, nad wszelkie spodziewanie osłabiły i ograniczyły działalność wielkiej klęski, jaka miasto Odessę dotknęła; zabezpieczyły obficie opatrzenie mieszkańców w żywność, co w podobnych okolicznościach największych doznaje przeszkód, i usunęły wszelką przerwę w handlowych stosunkach Odessy, tak zewnętrznych, jako i wewnętrznych z sąsiedniemi Guberniami.

Wśród uczuć nieograniczonego dziękczynienia dla Świętego Tronu Przedwiecznego, który tak jawnie pobłogosławił chwalebne trudy i starania wasze, z prawdziwą przyjemnością przychodzi mi okazać niniejszém, jak wysoko cenię znakomite wasze zasługi.

Pozostaję zawsze wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

NIKOŁAY.

W S. Petersburgu.
4-go Marca 1838 roku.

Przez Najwyższy Dyplomat, 11-go Marca, Najłaskawiej mianowany Kawalerem *Orderu Św. Stanisława 1-go stopnia*, liczący się w Artylleryi, sprawujący obowiązek Dowodzcy Tulskiej fabryki, Jenerał-Major *Siwers 2-gi.*

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 22-go Marca, Dowodzca 2 ej brygady 2-ej dywizyi Dragonów, Jenerał-Major *Bartholomei 2-gi*, naznaczony liczyć się w Kawaleryi, z zostawaniem przy Ministeryum Spraw Wewnętrznych.

— Przez Najwyższy Rozkaz Dzienny, 24-go Marca, zostający przy Naczelniku 1-ej dywizyi Gwardyi pieszej, Jenerał-Major *Żerkow 1 szy*, mianowany Dowodzcą 2-ej brygady 3-ej dywizyi pieszej. — Liczący się w Kawaleryi Półkownicy: *Niemcow* i *Protasow*, uwolnieni ze służby, obaj w randze Jenerał-Majora, z mundurem i pensyami, pierwszy zupełnej, a ostatni jednej trzeciej płacy, i *Semeka*, w randze Jenerał-Majora, z mundurem.

— Pod dniem 26-m Lutego, Pan Minister Sprawiedliwości dał wiedzieć Rządzącemu Senatowi o udzielonym mu przez Sankt-Petersburskiego Wojennego Jenerał-Gubernatora, Najwyższego rozkazu, względnie czyszczenia kominów. Tymczasem P. Jenerał-

Генералъ отъ Инфантеріи Графъ Эссенъ отношеніемъ отъ 24 Февраля увѣдомилъ его Г. Министра Юстиціи, что Государь Императоръ Высочайше повелѣть изволилъ, дабы какъ устройство печей вновь, такъ и перенесеніе ихъ съ одного мѣста на другое въ домахъ и строеніяхъ, были дѣлаемы не иначе, какъ подъ надзоромъ завѣдывающихъ городскими частями Архитекторовъ.

— По возникшему сомнѣнію о точномъ смыслѣ постановленія, на коемъ основана 253 статья Свода Законовъ Уголовныхъ (Томъ XV, въ Продолженіи) о мѣрѣ наказанія тюремныхъ чиновниковъ и стражи за допущенный умышленно побѣгъ преступниковъ, Государственный Совѣтъ Мнѣніемъ положилъ: въ перемѣну означенной 253 статьи постановить слѣдующее: „Если начальники, обязанные надзоромъ за содержимыми въ тюрьмахъ, или тюремные надзиратели и стражи, умышленно, или по небреженію и неосторожности, допустятъ побѣгъ преступниковъ, то они подвергаются наказанію, по мѣрѣ вины, за нарушеніе должности, умышленное или неумышленное, смотря по обстоятельствамъ дѣла.“ На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.“

— По возникшему вопросу о дополненіи Свода Законовъ Уголовныхъ (томъ XV) статей 1058 — 1061, касательно очистительной присяги правиломъ, въ 1842 ст. Св. Зак. Граждан. содержащимся, Государственный Совѣтъ, Мнѣніемъ положилъ: въ дополненіе и поясненіе означенныхъ 1058 — 1061 ст. постановить, особымъ примѣчаніемъ, слѣдующее: „Если уголовное дѣло соединено съ гражданскимъ искомъ, а очистительная присяга, которой окончаніе онаго рѣшеніемъ судебнаго мѣста было предоставлено, не состоялась, за смертію, до узаконеннаго срока лица, долженствовавшаго и обязавшагося дать оную, то рѣшеніе сіе почитается не дѣйствительнымъ, и дѣло подвергается новому производству на основаніи законовъ.” На подлинномъ Мнѣніи собственною Его Императорскаго Величества рукою написано: „Быть по сему.” Въ Петергофѣ, 16-го Февраля 1838 г. (*С. В.*)

СТАТИСТИКА,

Промышленность, Торговля и. т. д.

Отчетъ Министра Внутреннихъ Дѣлъ, за 1836 годъ.

(Въ журналѣ Министерства Внутреннихъ дѣлъ напечатано извлеченіе изъ отчета Министра Внутреннихъ дѣлъ, за 1836 годъ. Предѣлы газеты не дозволяютъ помѣстить въ цѣлости этой важной статьи, и мы ограничимся сообщеніемъ читателямъ нашимъ нѣкоторыхъ изъ оной выписокъ.)

Состояніе урожая.

Въ 1836 году, урожай былъ почти повсемѣстно изобильный. Послѣ бывшихъ сначала весны холодовъ, въ концѣ Мая и въ началѣ Іюня, теплая погода, съ дождями, благопріятствовала всходамъ, росту хлѣба и травъ, и слѣды весеннихъ поврежденій на поляхъ вскорѣ изгладились. Изъ сего надлежитъ исключить лишь не многія губерніи сѣверной полосы, и нѣкоторыя полуденныя, гдѣ, въ послѣдствіи, отъ жаровъ и бездождія, потерпѣли мѣстами травы и яровые поздникъ посѣвовъ, отъ чего и урожай ихъ оказался вообще посредственнымъ; но и тамъ, какъ повсюду, изобиліе въ озимомъ хлѣбѣ и въ другихъ произрастеніяхъ поставляетъ 1836-й годъ въ числѣ плодороднѣйшихъ минувшаго десятилѣтія. Были, сверхъ того, и другія частныя причины большаго, или меньшаго, въ нѣкоторыхъ губерніяхъ, поврежденія хлѣба и травъ; во 1-хъ: сильныя бури съ градомъ (едвали не земляныя тромбы), которыя, въ Іюнѣ и Іюлѣ мѣсяцахъ, въ Витебской Калужской и частію въ Смоленской и Московской губерніяхъ, опустошили, въ своемъ стремительномъ направленіи, многія поля и лѣса, на довольно обширномъ протяженіи, опрокидывая даже и самыя строенія *); во 2-хъ необыкновенное множество мышей, поѣдавшихъ посѣвы въ Тамбовской, Таврической и Херсонской губерніяхъ, до глубокой осени, такъ что иныя пространныя мѣста были взрыты норами ихъ, на растояніи полуфута одна отъ другой, и только наступившій холодъ могъ положить сему конецъ; появленіе, въ Виленской губерніи, на полахъ, червей, истреблявшихъ посѣянные хлѣбы до того, что поля были, два или три раза, засѣваемы вновь; наконецъ мѣстныя градобитія и раннія морозы, съ холодными инеями, въ сѣверной полосѣ Имперіи, повредившія хлѣбу, особенно въ Олонецкой и Архангельской губерніяхъ, отчасти жъ

*) Въ Витебской губерніи, буря проходила чрезъ уѣзды: Витебскій, Полоцкій и Лепельскій; убытка причинено ею болѣе, нежели на 550 т. Въ Калужской губерніи, 13 Іюня, такоюжъ бурею разрушенъ до половины уѣздный городъ Мещевскъ.

Piechoty Hrabia Essen, przez odniesienie się pod dniem 24-m Lutego, uwiadomił P. Ministra Sprawiedliwości, że Cesarz Jego Mość Najwyżej rozkazać raczył, ażeby, jak nowe stawianie piecow, tak i ich przeniesienie z jednego miejsca na inne, w domach i budowach, robione były nie inaczej, jak pod nadzorem Architektów, częściami miast zawiadujących.

— Z powodu wynikłej wątpliwości o istotnej myśli postanowienia, na którém jest oparty 253 artykuł Połączenia Praw Kryminalnych (T. XV, w dalszym ciągu) o środku ukarania urzędników więzień i straży za umyślnie dopuszczoną ucieczkę przestępcom, Rada Państwa przez Opinią postanowiła: na odmianę pomienionego 253 artykułu postanowić co następuje: „Jeżeli naczelnicy, obowiązani mieć dozor nad trzymanemi w więzieniach, albo turemni dozorcy i straże, umyślnie, albo z niepilności i nieostróżności, dopuszczą ucieczki przestępcom, tedy ulegają karze, w miarę winy, za niewypełnienie obowiązku, umyślne albo nieumyślne, uważając podług okoliczności rzeczy.” Na autentyku Opinii własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano: „Ma bydź podług tego.”

— Na wynikłe zapytanie o dopełnieniu Połączenia Praw Kryminalnych (tom XV) artykułów 1058 — 1061, względnie oczyszczającej przysięgi prawidła, w 1842 artykule Połączenia Praw Cywilnych zawierającego się, Rada Państwa, przez Opinią zamierzyła: na dopełnienie i objaśnienie pomienionych 1058 — 1061 artykułów postanowić, w osobnej uwadze, co następuje: „Jeżeli sprawa kryminalna połączona jest z poszukiwaniem cywilném, a przysięga oczyszczająca, której ukończenie sprawy przez wyrok miejsca sądowego było naznaczone, nie została wykonaną w terminie prawem zakreśloném, z powodu śmierci osoby, która powinna była i zobowiązała się ją wykonać, tedy wyrok ten uważa się za niebyły, a sprawa ulega nowemu sądzeniu na osnowie praw.” Na autentyku Opinii własną Jego Cesarskiej Mości ręką napisano: „Ma bydź podług tego.” W Peterhofie, 16 Lutego 1838 roku. (*G. S.*)

STATYSTYKA,

Przemysł, Handel i t. d.

Zdanie Sprawy Ministra Spraw Wewnętrznych, za rok 1836.

(W Dzienniku Ministerstwa Spraw Wewnętrznych ogłoszony został wyciąg ze sprawozdania Ministra S. W. za rok 1836. Nie mogąc, z powodu szczupłości miejsca, udzielić czytelnikom naszym w całej rozciągłości tego nader ważnego rapportu, umieszczać będziemy z niego niektóre wyjątki.)

Stan urodzajów.

W roku 1836, urodzaj prawie powszechnie był obfity. Po zimnach, które miały miejsce w początkach, nastałe przy końcu Maja i pierwszych dni Czerwca ciepło, przeplatane deszczem, sprzyjało wschodzeniu zasiewów oraz wzrostowi zboża i trawy; rychło ślady wiosennego uszkodzenia na polach zupełnie znikły. Wyjątek w tej mierze stanowią tylko niektóre gubernie północnej strefy i kilka południowych, w których poźniejsze upały i susze uszkodziły miejscami trawy i jarzyny poźnych zasiewów, przez co i zbiory tamże były w ogólności mierne; lubo i tam, ze względu na powszechny urodzaj oziminy i innych ziemiopłodów, rok 1836 należy do najobfitszych, jaki w ciągu ostatnich lat dziesięciu miały miejsce. W niektórych guberniach zaszły jeszcze miejscowe przyczyny większego lub mniejszego uszkodzenia zboża i traw, jakoto: gwałtowne burze z gradem, tworzące niejako powietrzne trąby, które w Czerwcu i Lipcu, w guberniach Witebskiej, Kałuzkiej, a częścią w Smoleńskiej i Mohylewskiej, spustoszyły w bystrym pędzie swoim mnogie pola i lasy, na dosyć znacznej przestrzeni, zniszczywszy nawet zabudowania *); dalej, nadzwyczajne mnóztwo myszy, wyjadających zasiewy w guberniach Tambowskiej i Chersońskiej, aż do poźnej jesieni, tak, że niektóre obszerne miejsca zorane były ich norami, na pół stopy jedna od drugiej odległemi, czemu zaledwie poźniejsze zimna zdołały kres położyć; zjawienie się w gubernii Wileńskiej na polach robactwa, które zasiewy tak dalece niszczyło, że musiano je dwa razy, a niekiedy i trzy razy ponawiać; nakoniec miejscowe gradobicia i przedwczesne mrozy ze szronem, w północnej strefie Cesarstwa, które uszkodziło zbożu, szczególniej w guberniach Ołoneckiej i Archangielskiej, a w części nawet w Petersburskiej, Nowogrodzkiej, Kostromskiej i Wołogodzkiej. W Bessarabii i przytykających do niej oko-

*) W Gubernii Witebskiej, burza przechodząc przez powiaty: Witebski, Połocki i Lepelski, zrządziła szkody przeszło na 550 tysięcy. W Kaukazkiej gubernii zniszczone do połowy zostało przez takąż burzę miasto powiatowe Mieszczowsk.

и въ С. Петербургской, Новгородской, Костромской и Вологодской. Въ Бессарабіи и пограничныхъ съ нею мѣстахъ Новороссійскихъ губерній, появлялась саранча, но была съ успѣхомъ истребляема, принятыми отъ мѣстнаго начальства мѣрами. Впрочемъ, всѣ вышеисчисленныя поврежденія хлѣба, въ общей сложности урожая, почти незамѣтны.

Губерніи, въ коихъ сей урожай былъ особенно хорошъ, суть: Виленская, Воронежская, Екатеринославская, Казанская, Курляндская, Минская, Нижегородская, Орловская, Оренбургская, Симбирская, Тамбовская, Томская, Тульская, Харьковская, Херсонская, Эстляндская и область Бѣлостокская. Обыкновенный и довольно хорошій урожай былъ въ губерніяхъ: Астраханской, Вятской, Гродненской, Енисейской, Калужской, Костромской, Кіевской, Иркутской, Могилевской, Московской, Новгородской, Пензенской, Пермской, Полтавской, Псковской, Рязанской, Смоленской, С. Петербургской, Саратовской, Тобольской, Черниговской, Ярославской, въ Грузіи и въ областяхъ: Бессарабской, Кавказской и Омской. Наконецъ урожай посредственный, но можно прибавить—изрядный, былъ: въ Витебской, Владимірской, Вологодской, Волынской, Курляндской, Лифляндской, Подольской, Таврической и Тверской губерніяхъ и въ Землѣ Войска Донскаго. Только въ губерніяхъ: Архангельской и Олонецкой, и то лишь по нѣкоторымъ уѣздамъ, былъ урожай скудный.

Точное количество посѣяннаго и собраннаго, въ 1836 году, хлѣба не могло еще быть приведено въ извѣстность. Въ предшедшемъ же 1835, по свѣдѣніямъ, впрочемъ лишь приблизительнымъ, которыя, въ теченіе 1836 года, доставлены въ Министерство Внутреннихъ Дѣлъ, отъ начальниковъ губерній и областей, показано хлѣба въ посѣвѣ:

озимаго съ 1834 по 1835 годъ	20,549,149	четв.
яроваго, весною 1835 года	30,398,046	— —
и того	50,947,195	— —

Сложный урожай хлѣба, по симъ же показаніямъ былъ:

озимаго—самъ-четвертъ съ половиною:

яроваго—почти самъ-четвертъ.

Цѣны хлѣба, въ концѣ 1836 года, были слѣдующія.

на ржаную муку, самая нисшая цѣна была въ Полтавской губерніи, 1 руб. 60 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 22 руб. за куль:

на овесъ, самая нисшая въ Саратовской губерніи, 1 руб. 20 коп., а самая высшая въ Лифляндской, 15 руб. за куль;

на сѣно, нисшая въ Омской области, 24 коп., высшая въ С. Петербургской губерніи, 86 коп. за пудъ. (*Продолженіе впредь*).

licach Noworossyjskich gubernij, pokazała się szarańcza, która atoli, skutkiem przedsięwziętych ze strony władzy miejscowej zaradczych środków, wytępioną została. Z resztą powyższe uszkodzenia zboża, ze względu na ogólny stan urodzaju, prawie dostrzedz się nie dały.

Odznaczyły się szczególniej pięknym urodzajem gubernije: Wileńska, Woronezka, Ekaterinosławska, Kazańska, Kurska, Mińska, Niżegorodzka, Orłowska, Orenburska, Simbirska, Tambowska, Tomska, Tulska, Charkowska, Chersońska, Estońska i obwod Białostocki. Urodzaj zwyczajny i dość piękny był w guberniach: Astrachańskiej, Wiatskiej, Grodzieńskiej, Jenissejskiej, Kałuzkiej, Kostromskiej, Kijowskiej, Irkuckiej, Mohylewskiej, Moskiewskiej, Nowgorodzkiej, Penzeńskiej, Permskiej, Półtawskiej, Pskowskiej, Rjazańskiej, Smoleńskiej, Petersburskiej, Saratowskiej, Tobolskiej, Czernihowskiej, Jarosławskiej, w Gruzyi, niemniej w prowincyach Bessarabskiej, Kaukazkiej i Omskiej. Nakoniec urodzaj mierny, a nawet dobry, był w guberniach: Witebskiej, Włodzimierskiej, Wołogodzkiej, Wołyńskiej, Kurlandzkiej, Inflanckiej, Podolskiej, Tauryckiej, Twerskiej, i w ziemi Wojska Dońskiego. Jedynie w guberniach Archangielskiej i Ołoneckiej, i to w niektórych tylko powiatach, urodzaj był mały.

Wiadomość o istotnej ilości wysianego i zebranego w r. 1836 zboża, nie mogła jeszcze bydź zebraną. W zeszłym zaś 1835 r. według wiadomości, z resztą tylko przybliżonych, jakie w ciągu r. 1836, Ministerstwo Spraw Wewnętrznych otrzymało od naczelników gubernij i obwodów, okazało się, że w roku 1834 na 1835 zasiano zboża:

oziminy	20,549,149	czetwerti.
jarzyny, z wiosny 1835 r.	30,398,046	—
czyli razem	50,947,195	—

Ogólny urodzaj zboża, według tychże wiadomości był:

na oziminę — czwarte ziarno i pół;

— jarzynę — blisko czwarte ziarno:

Ceny produktów przy końcu r. 1836, były następujące:

na mąkę żytną, najniższa cena była w gubernii Połtawskiej—1 rub. ass. 60 kop.; a najwyższa w Inflanckiej, 22 rub. za czetwert:

na owies, najniższa w gubernii Saratowskiej — 1 rub. 20 kop., najwyższa zaś w Inflanckiej — 15 rub. za czetwert;

na siano, najniższa w obwodzie Omskim — 24 kop., a najwyższa w gubernii Petersburskiej — 86 kop. za pud. (*Dalszy ciąg nastąpi*).

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

Австрія.

Вѣна, 30-го Марта.

Сегодня будетъ представленіе дамъ имѣющихъ входъ ко двору, отъ которыхъ сама Императрица принимать будетъ пожертвованія въ пользу пострадавшихъ отъ наводненія въ Венгріи.

— Кромѣ города Песта потерпѣлъ также отъ разлитія воды городъ Гранъ, въ которомъ изъ 853 домовъ, обрушилось 616 и 89 сильно повреждено. Деревни Майорлинцъ и Апорка, совершенно исчезли съ земной поверхности.

— Съ послѣднею почтою получено здѣсь извѣстіе, что *Ахмедъ*-Паша, начальникъ главнаго штаба при Египетскомъ войскѣ въ Сиріи, будучи раненъ, привезенъ въ Александрію. Онъ командовалъ войскомъ сражавшимся съ Сирійцами заступая *Ибрагима*-Пашу, который лежалъ больнымъ въ Алепо, но данныя имъ сраженія были несчастны для Египтянъ. Въ Сиріи по всякому вѣроятію происходитъ что то важное, ибо замѣчено, что вдругъ по прибытіи оттуда извѣстій въ Истамбулъ, Султанъ отправилъ моремъ значительные отряды войска въ Азію.— Симъ же путемъ получено извѣстіе, что Австрійскій Интернунцій, приготовлялся въ путь въ Вѣну.

— Съ Турецкихъ границъ отъ 24 Марта увѣдомляютъ о слѣдующемъ: „Англійское Правительство наименовало вице-консуловъ и консулярныхъ агентовъ въ нѣсколькихъ знатнѣйшихъ городахъ Булгаріи, Румеліи, Македоніи, Албаніи и Босніи, что произвело сильное впечатлѣніе, такъ какъ такое, требующее довольно издержекъ, средство, не представляетъ никакой пользы въ отношеніи торговли, посему надобно догадываться, что есть какая либо политическая нужда.“

Тріэстъ, 26-го Марта.

Получены здѣсь консулярныя депеши изъ Александріи отъ 9 ч. с. м., подтверждающія прежнія извѣстія о возстаніи въ Сиріи. Разныя поколѣнія гор-

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Austrya.

Wiedeń, 30 go Marca.

Dnia dzisiejszego będzie prezentacya Dam mających wstęp u dworu, od których sama Cesarzowa przyjmować będzie ofiary na wsparcie dotkniętych nieszczęściem powodzi w Węgrzech.

— Oprócz miasta Pesztu, ucierpiało także przez wylew wody miasto Gran, w którem z 853 będących domów, zawaliło się 616, a 89 mocno jest uszkodzonych. Wioski Majorlinz i Aporka, znikły do szczętu z posady swojej.

— Doszła tu wiadomość pocztą ostatnią, że *Ahmed*-Basza, naczelnik sztabu głównego wojska Egiptskiego w Syryi, będąc raniony, został przywieziony do Alexandryi. Dowodził on wojskiem przeciwko Syryjczykom w zastępstwie *Ibrahima* Baszy, który był w Alepie chorobą złożony, ale stoczone przezeń bitwy wypadły dla Egipcyan nieszczęśliwie. W Syryi dzieje się, według podobieństwa, coś ważnego: uważano bowiem, że, jak tylko nadeszły ztamtąd wiadomości do Stambułu, Sułtan wysłał natychmiast morzem znaczne oddziały wojska do Azyi.— Przez tęż samę okazyą dowiadujemy się, że Internuncyusz austryacki sposobił się w drogę do Wiednia.

— Donoszą nam od granicy tureckiej pod d. 24 Marca, co następuje: „Rząd angielski mianował wicekonsulów i ajentów konsularnych do kilku, nieco znakomitszych miast Bulgaryi, Rumelii, Macedonii, Albanii i Bośnii, co sprawiło wszędzie wielkie wrażenie: albowiem tak kosztowny środek, nieprzedstawia we względzie handlowym żadnych powodów odpowiednich, raczej przeto politycznej jakiejś konieczności domyślać się każe.“

Tryest, 26 Marca.

Odebrano tu depesze konsularne z Alexandryi, daty 9 b. m., które potwierdzają dawniejsze wiadomości o powstaniu w Syryi. Różne pokolenia okolic gó-

ныхъ окрѣпостей возстали вмѣстѣ противу Египтянъ и прибѣгнули подъ покровительство Порты. Послѣ многочисленныхъ пораженій Египетскихъ войскъ, *Ибрагимъ*-Паша при разстройствѣ обнаружившемся въ войскѣ, призналъ необходимымъ занять безопаснѣйшія мѣста въ приморскихъ крѣпостяхъ.— Египетскій Вице-Король не прибылъ еще въ Александрію, что дало поводъ къ догадкамъ, будто въ Египтѣ произошли возмущенія. Происшествія эти обращаютъ здѣсь общее вниманіе, особенно касательно дѣлъ Востока, по поводу участія, какое въ томъ принимаютъ нѣкоторыя изъ первостепенныхъ Европейскихъ Державъ. Кажется, что Порта желаетъ воспользоваться настоящимъ состояніемъ дѣлъ, и новѣйшія извѣстія изъ Истамбула отъ 11 Марта подтверждаютъ, что морскія вооруженія производятся въ арсеналѣ съ большою поспѣшностію и даже съ усиліемъ, что заставляетъ думать, что Англія увлекаемая теперь усердными желаніями помогать Портѣ, хочетъ опять возвратить ей потерянныя недавно провинціи, а посему происшествія въ Сиріи и Египтѣ ей не чужды.— Кромѣ того, сильное произвело въ Египтѣ впечатлѣніе то обстоятельство, что любимецъ Вице-Короля и его Кіая, *Сами*-Бей, пользовавшійся равнымъ съ *Богосъ*-Беемъ довѣріемъ, въ ту минуту когда онъ былъ душею совѣта Вице-Короля и предсѣдательствовалъ въ большомъ Диванѣ, отправленъ изъ Каира въ заточеніе. (*G. C.*)

Франція.

Парижъ, 2-го Апрѣля.

Король 5 ч. с. м. намѣренъ отправиться въ замокъ Э, частію чтобы отдохнуть послѣ трудовъ сопряженныхъ съ публичными занятіями, частію по политическимъ дѣламъ, а вѣроятнѣе всего, между прочимъ, по случаю увольненія Г-на *Монталиве* изъ Кабинета, вмѣсто котораго назначается Баронъ *Барантъ*.

— *Journal des Débats* опровергаетъ донесенія другихъ газетъ о прибытіи Маршала *Бурмона* въ лагерь *Донъ-Карлоса* и о сформированіи Маршаломъ полка Французской гвардіи, съ бѣлыми кокардами. Этотъ журналъ утверждаетъ, что Маршалъ живетъ въ Римѣ въ совершенномъ уединеніи, и никуда не выѣзжалъ оттуда, и что чужеземцы, находящіеся въ лагерѣ *Донъ-Карлоса*, суть частныя лица. Прочіе же журналы утверждаютъ, что прибытіе Маршала въ Бискаю не подлежитъ никакому сомнѣнію.

— Изъ числа просьбъ, поданныхъ въ Палату Перовъ, разсматриваемы были 31 ч. п. м. слѣдующія: о перевезеніи тѣлъ Наполеона и его сына во Францію и помѣщеніи ихъ подъ колонною Вандомской площади; объ отмѣненіи закона о изгнаніи членовъ его фамиліи изъ Франціи; наконецъ о томъ, чтобы знакъ Почетнаго Легіона снова былъ украшенъ портретомъ Наполеона. Первое изъ сихъ прошеній передано Министру иностранныхъ дѣлъ, остальныя два отвергнуты, послѣ чего приступлено къ предназначеннымъ на это засѣданіе занятіямъ.

— По случаю назначенія Князя *Фезензака* Посланникомъ въ Мадритъ, появилось на него много пасквилей. Князь съ отличіемъ служилъ на полѣ брани, и вѣроятно исполнитъ съ успѣхомъ обязанности Французскаго Посланника въ Испаніи.

— Уже нѣсколько дней, необыкновенное счастіе одного изъ Перовъ, есть предметомъ всеобщихъ разговоровъ. Этотъ перъ, въ продолженіи одного года, выигралъ въ лотерею и получилъ барыша отъ игры фондами 2,000,000 франковъ.

— На прошедшей недѣлѣ, много знаменитыхъ именъ сдѣлались игрою случая. Призваны были къ суду исправительной полиціи: Гг. Ротшильдъ, обвиняемый въ прошеніи милостыни; Биготъ, обвиняемый въ нарушеніи порядка при богослуженіи; Даву,— въ томъ, что онъ уклонялся отъ службы; Вьенне, въ участіи въ происшедшихъ на улицѣ безпорядкахъ, наконецъ Фуше задержанъ полиціею, за бродяжество.

— Изъ Константины пишутъ, отъ 14 Февраля, что со времени прибытія ген. *Негріе* въ сей городъ, положеніе дѣлъ совершенно измѣнилось, а торговля съ пограничными племенами, съ каждымъ днемъ увеличивается. Взаимная довѣренность возстановилась и теперь можно съ безопасностію путешествовать на разстояніи 15 миль отъ города, въ сопровожденіи нѣсколькихъ только всадниковъ. Арабы беспечно работаютъ въ полѣ, не обращая вниманія на грозныя экспедиціи французовъ противъ непокорныхъ племенъ, чего прежде они неотваживались дѣлать, ни въ одной изъ провинцій.— Многіе изъ Шейковъ признали власть французовъ;—нѣкоторые изъ нихъ получили красные Бурну (Bournous). Въ Милу отправленъ отрядъ, состоящій изъ ста конныхъ-егерей, таковаго же числа Спаговъ, 2 орудій и 900 чел. пѣхоты.

rzystych, powstały w massie przeciwko Egipcyanom i uciekły się pod zasłonę Porty. Po licznych klęskach zadanych, zastępom egiptskim, *Ibrahim*-Basza, przy rozprzęgnięciu, jakie się w wojsku jego zakradło, uznał potrzebę, zająć bezpieczniejsze stanowiska w twierdzach nadmorskich.— Vice-Król Egiptu, nie przybył jeszcze do Alexandryi, co dało powód do domysłów, że w Egipcie powstały zaburzenia. Te wypadki zajmując tu powszechną uwagę, zwracają ją szczególniej na sprawy Wschodu, krzyżujące się z powodu interessów, jakie mają w tém niektóre z Wielkich Mocarstw Europy. Zdaje się, że Porta chce korzystać z podającego się jej stanu rzeczy: najnowsze bowiem doniesienia ze Stambułu daty 11 Marca, potwierdzają, że uzbrajania morskie dzieją się w arsenale z wielkim pośpiechem, a nawet z natężeniem, co daje powód do mniemania, że Anglia, mając teraz szczere chęci dopomagania Porcie, chce ją przywrócić w posiadanie utraconych niedawno prowincyj, a zatém, że nie jest obcą wypadkom zachodzącym w Syryi i Egipcie.— Prócz tego zrządziła w Egipcie nader mocne wrażenie ta okoliczność, że faworyt Vice-Króla i jego kiaja, *Sami*-Bej, który używał równego z *Bogoz*-Bejem zaufania, został z Kairu, w chwili właśnie, kiedy był duszą rady Vice-Króla i przewodniczył w wielkim dywanie, posłany na wygnanie. (*G. C.*)

Francya.

Paryż, dnia 2 Kwietnia.

Król pojedzie d. 5 b. m. do zamku Eu, częścią dla wypoczynienia z trudów, nieodłącznych od prowadzenia interessów publicznych, częścią ze względów politycznych, a podobno między innemi z powodu wystąpienia Pana *Montalivet* z gabinetu, na miejsce którego przeznaczają Barona *Barante*.

— *Journal des Debats* zbija doniesienia innych dziennikow, jakoby Marszałek *Bourmont* znajdował się w obozie *D. Carlosa*, i jakoby tenże miał utworzyć półk francuzkiej gwardyi z białemi kokardami, utrzymując, że Marszałek mieszka w Rzymie, w wielkiém odosobnieniu i nie myślał o podróży, a znajdujące się rozmaite osoby w obozie, nie mają żadnego urzędowego charakteru. Pomimo to, inne dzienniki stale głoszą, iż przyjazd Marszałka do Biskai żadnej nie podlega wątpliwości.

— Pomiędzy prośbami podanemi do Izby Parów, odczytano w dniu 31 z. m. następujące: aby zwłoki Napoleona i syna jego pochowane były pod kolumną na placu Vendôme; aby zniesione było wygnanie członków jego rodziny; nakoniec, aby wizerunek Napoleona przywrócony był powtórnie na ozdobie Legii honorowej. Na przedstawienie Kommissyi, odesłano pierwszą z tych próśb do Ministra Spraw Zagranicznych, a dwie ostatnie odrzucono, przechodząc do porządku dziennego.

— Mianowanie Xięcia *Fézensac* Posłem w Madrycie, obudziło wiele ostrych przeciw niemu krytyk. Xiąże ten dosłużył się dostojeństw na polu walki, i pewnie potrafi godnie sprawować poselstwo Francyi w Hiszpanii.

— Od kilku dni, szczęście nadzwyczajne jednego para jest przedmiotem wszystkich rozmow. W ciągu jednego roku wygrał na loteryi i zyskał ze sprzedaży papierow, blisko 2,000,000 fr.

— Szczególnym trafem wiele znakomitych i powszechnie znanych imion stało się igrzyskiem losu w przedostatnim tygodniu. Powołano bowiem przed Sąd policyi poprawczej, Rotszylda, oskarżonego o żebractwo; Bigot, za zrządzony nieporządek przy wykonywaniu obrzędow religijnych; Davoust, za wzbranianie się pełnienia służby wojennej; Viennet, za udział w zamieszkach ulicznych; nakoniec Fouché przytrzymany został od władz policyjnych jako włóczęga.

— Donoszą z Konstantyny pod dniem 14 Lutego: „Od chwili przybycia Jenerała *Negrier* do naszego miasta, wszystko inną przybrało postać, a handel z ościennemi pokoleniami codziennie się wzmaga. Utwierdziło się zaufanie. Już teraz można najbezpieczniej podróżować na rozległości mil piętnastu w okolicy, mając tylko straż, złożoną z kilku jeźdźców. Szczególniej zastanawia ta okoliczność, że Arabowie pracują z zupełną obojętnością w polu, podczas wypraw wysłanych na poskromienie jakiego nieprzyjaźnego pokolenia, gdy dawniej nic podobnego w żadnej prowincyi nie widziano. Wielu Szeików uznało zwierzchność francuzką; inni przyjęli od niej czerwone burnusy. Do Mili posłano oddział, złożony ze stu konnych strzelców, takiejże liczby spahów, dwóch dział i 900 pieszych. Na spotkanie tego oddziału wyszła o pół mili cała lud-

На разстояніи полу мили отъ города всѣ жители вышли на встрѣчу отряда, предводительствуемые Кадіемъ, который предложилъ продовольствіе для войска и фуражъ для лошадей; сверхъ того гостепріимные жители принесли для каждаго воина блюдо кускасу. Мила, небольшой и бѣдный городъ. Улицы широкія, дома окружены садами, городъ обведенъ полуразвалившеюся стѣною. Восточныя ворота, бани и развалины арка, вѣроятно древняго храма, какъ о томъ свидѣтельствуютъ нѣсколько вблизи стоящихъ колоннъ, изъ коихъ большая часть употреблена на построеніе мечети, остались еще отъ временъ Римлянъ. Источникъ, близъ коего построены бани, и быстрый, протекающій тамъ ручей, вращаютъ колеса нѣсколькихъ мѣльницъ и орошаютъ сады фруктовыхъ деревъ, растущихъ на берегахъ его. (*О Г.Ц.П.*)

— Между документами, предложенными Палатѣ въ отношеніи Алжира, находится также сравнительное обозрѣніе всѣхъ доходовъ Франціи съ 1831-го по 1837 годъ. Посему, публичные доходы въ *Африкѣ* простирались:

въ 1831	году	на	1,048,479	фр.
— 1832	—	—	1,569,108	—
— 1833	—	—	2,237,154	—
— 1834	—	—	2,542,600	—
— 1835	—	—	2,518,521	—
— 1836	—	—	2,865 384	—
— 1837	—	—	3,665,603	—

Итакъ въ 1837 году, поступило 800,000 фр. болѣе нежели въ 1836. Съ пошлинъ и разныхъ податей къ увеличенію сему прибыло 266,800 фр. а съ почтъ и пароходовъ 30,000 фр. Продажа недвижимостей и земель въ послѣдніе два года представляетъ слѣдующую разницу. Въ 1836 продано 905 недвиж. имѣній за 213,613 фр. рентами и 1,387,986 фр. капиталомъ. Въ 1837 продано 924 недвижим. имѣній за 167,127 фр. рентами и 1,489,069 капиталомъ. Торговыя отношенія также удовлетворительны какъ и доходы:

Въ 1834	г. привозъ	простирался	на		8,560.236	фр.
— 1835 —	—	—	—	—	16,778,637	—
— 1836 —	—	—	—	—	22,402,768	—
— 1837 —	—	—	—	—	33,055,246	—

Съ 1836 по 1837 сумма привоза увеличилась почти на одну треть, что должно приписать разнымъ причинамъ. Главною кажется большое число Европейцевъ прибывшихъ въ продолженіи двухъ лѣтъ въ колонію. Судоходство конечно увеличилось въ такой степени, ибо въ 1835, въ Африканскіе порты вошло только 2,090 кораблей а въ послѣднемъ году число ихъ доходило до 3,365.

4-го Апрѣля.

Маршала *Клозеля* сегодня или завтра ожидаютъ въ Парижъ.— Посланникъ Абдель-Кадера, *Бенъ-Аррахъ* вчера прибылъ въ Парижъ и сегодня будетъ имѣть аудіенцію у Президента Совѣта.

— Правительство публиковало слѣдующую телеграфич. депешу изъ Тулона отъ 1 Апрѣля: „*Алжиръ 29 Марта. Маршалъ Вале къ Военному Министру*: Колеагъ 26 ч. с. м. осажденъ. Жители выходятъ ко мнѣ на встрѣчу. Начальниковъ города я утвердилъ въ ихъ должностяхъ. Съ западной стороны города разбитъ лагерь изъ 4 баталіоновъ 4 орудій и 50 чел. конницы и обезпечиваетъ спокойствіе сей части Алжирской провинціи. 27-го ч. я велѣлъ устроить лагерь на восточной сторонѣ Метиджаской долины; 3 баталіона осаждаютъ ущелье ведущее изъ Артабахъ. Баталіонъ поставленъ въ Уэдь-Каддара наблюдаетъ оврагъ ведущій изъ долины въ округъ Иссерскій. Дѣйствія эти исполнены безъ малѣйшаго сопротивленія со стороны жителей. Немедленно по прибытіи войскъ, ожидаемыхъ еще мною, я выступлю въ Белиду для осажденія долины.“

— Въ письмѣ изъ Тулона отъ 29-го ч. пр. м. увѣдомляютъ: „Сегодня страусы и газеллы, назначенные въ подарокъ Абдель-Кадеромъ для Королевской фамиліи, оставили здѣшній карантинъ. Изъ четырехъ страусовъ одинъ издохъ въ гошпиталѣ, и одна газелла, которая очень больна, едва ли будетъ спасена.— Сегодня прибыли сюда очень нужныя депеши къ Адмиралу *Галлуа*, Командиру Французской эскадры въ Левантѣ и къ Адмиралу *Руссену* Посланнику нашему въ Константинополѣ. Гоэлета *la Mésange* немедленно снялась съ якоря, и вышла къ этимъ водамъ.“

— *Phare de Bayonne* увѣдомляетъ изъ Сарагоссы отъ 27 Марта, что *Борзо* 21 ч. разбилъ *Кабреру*, причинивъ ему урона на 1,000 челов. убитыми и взятыми въ плѣнъ. Между послѣдними будто находится также Карлистскій командиръ *Форкадель*. —*Gazette de France* по письму изъ Ст. Жанъ де Люцъ отъ 29 Марта сообщаетъ, что Карлисты начали осаду Португалетты.

ność męzka miasta tego, mając na czele Kadego, który wojsku żywność i furaż dla koni ofiarował. Prócz tego gościnni mieszkańcy przynieśli dla każdego żołnierza półmisek kuskassu. Mila jest małe i nędzne miasteczko: ma atoli szerokie ulice, przy których stojące domy są otoczone ogrodami. Obwiedzione jest źle utrzymywanym murem. Pozostały w nim z czasow rzymskich, brama wchodowa, łaźnie i łuk należący pewnie do wspaniałego kościoła, jak to ze znajdujących się w bliskości kolumn sądzić można, z których część znaczna użytą została do budowy meczetu. Źródło łaźni i bystry strumień, obracają kilka młynów; prócz tego strumień ten ożywia ogrody owocowe przy brzegach jego założone. (*G.R.K.P.*)

— Pomiędzy dokumentami, które złożono Izbie, względem Algieru, znajduje się takoż porównawcze obejrzenie wszystkich dochodów Francyi od r. 1831 do 1837. Podług tego, dochody publiczne w *Afryce* wynosiły:

w roku	1831	na	1,048,479	fr.
— —	1832	—	1,569,108	—
— —	1833	—	2,237,154	—
— —	1834	—	2,542,660	—
— —	1835	—	2,5 8.521	—
— —	1836	—	2,865.384	—
— —	1837	—	3,665,603	—

A zatém w roku 1837, uczyniły 800,000 fr. więcej aniżeli w roku 1836. Do powiększenia tego, z ceł i różnych podatków wpłynęło 266,800 fr. a z poczt i statków parowych 30,000 fr. Przedaż nieruchomości i gruntów, okazuje między ostatniemi dwiema latami następującą rożnicę. W roku 1836, przedano 905 dóbr gruntowych za 213,613 fr. w rentach i 1,387,986 fr. w kapitale. W roku 1837 przedano 924 dóbr gruntowych za 167,127 fr. w rentach i 1,489,069 fr. w kapitale. Handel postępuje w takimże zadowalniającym sposobie, jak i dochody:

W roku	1834	przywoz	wynosił	na	8,560,236	fr.
— —	1835	— —	— —	—	16,778,637	—
— —	1836	— —	— —	—	22,402,768	—
— —	1837	— —	— —	—	33,055,246	—

Od roku 1836 do 1837, summa przywozu powiększyła się prawie o trzecią część, co przypisać należy różnym przyczynom. Lecz najwięcej, jak się zdaje, przyłożyła się do tego wielka liczba Europejczyków, którzy od dwóch lat osiedli w kolonii. Żegluga naturalnie wzrosła w tymże stopniu, gdyż w roku 1835 liczba okrętów weszłych do portów Afrykańskich wynosiła tylko 2,090, a w roku ostatnim liczba ich doszła do 3,365.

Dnia 4.

Marszałek *Clauzel* dzisia lub jutro oczekiwany jest do Paryża.— Posłannik Abdel-Kadera, *Ben-Arrach*, wczora przybył do Paryża i dzisia będzie miał posłuchanie u Prezydenta Rady.

— Rząd ogłosił następującą depeszę telegraficzną z Tulonu pod 1 Kwietnia: „*Algier 29 Marca. Marszałek Valée do Ministra Wojny.* Koleah zostało osadzone d. 26 t. m. Mieszkańce wychodzą na spotkanie mnie. Zwierzchników mieskich, potwierdziłem na ich urzędach. Oboz ze 4 batalionow, 4 dział i 50 koni, rozbity został na zachod od strony miasta i zabezpiecza spokojność tej części Algieru. D. 27 kazałem rozbić oboz na wschodniej części równiny Metidża; 3 bataliony oblegają wąwoz prowadzący z Artabach. Batalion postawiony na Ued-Kaddara strzeże wąwozu prowadzącego z równiny do okręgu Isses. Działania te wykonane zostały bez najmniejszego oporu ze strony mieszkańców. Wkrótce po przybyciu wojsk, których jeszcze oczekuję, wyjdę do Belidy dla uzupełnienia oblężenia doliny.”

— W liście z Tulonu pod d. 29 z. m. donoszą: „Dzisia opuściły tutejszą kwarantannę strusie i gazelle, przeznaczone od Abdel-Kadera dla rodziny Królewskiej. Ze czterech strusiow przestał żyć jeden w kwarantannie, również jedna gazella bardzo jest chorą i pewnie nie będzie mogła bydź uratowaną.— Dzisia otrzymano tu pilne depesze do Admirała *Gallois*, dowódzcy eskadry Francuzkiej w Lewancie, i do admirała *Roussin*, Posła naszego w Konstantynopolu. Galiota *la Mésange* która tu stała na kotwicy, niezwłócznie wypłynęła ku tym wodom.”

— *Phare de Bayonne* donosi z Saragossy pod 27 Marca, że *Cabrera* d. 21 pobity został przez *Borso* i stracił 1,000 ludzi w zabitych, ranionych i wziętych w niewolę. Pomiędzy ostatniemi ma się znajdować dowódzca Karolistowski *Forcadell*.—*Gazette de France* podług listu z St. Jean de Luz pod 29 Marca donosi, że Karoliści rozpoczęli oblężenie Portugaletty.

5-го Апрѣля.

Князь *Таллейранъ* вчера вечеромъ очень заболѣлъ, однако сегодня опять здоровье его улучшается.— Графъ *Кампузано*, отправился сегодня отсюда въ Мадритъ.

— Иностранные выходцы вновь сдѣлались предметомъ особенной строгости со стороны полиціи. Многіе изъ нихъ, прибывшіе по частнымъ дѣламъ своимъ въ Парижъ, получили приказаніе, въ продолженіи 24 часовъ опять оставить столицу.

— Правительство публикуетъ сегодня слѣдующую телеграф. депешу изъ Байонны отъ 3-го ч. въ 3½ час: „20 и 21 числъ пр. м. Генералъ *Борзо* напалъ на Генерала *Кабреру*, осаждавшаго Люсену съ 13 батател. и 7 орудіями и принудилъ его оставить осаду. Базиліо *Гарсіа* стоялъ 27-го ч. близъ Ціудадъ-Реаля а *Флинтеръ* въ Консуэгрѣ; *Эспартеро* былъ 27 ч. въ Паленціи а Карлистская экспедиція 26-го ч. въ Фресно де Родилля.— Коммиссія единогласно приняла проектъ о займѣ.“

— *Quotidienne* дѣлаетъ слѣдующее замѣчаніе надъ телеграф. депешею изъ Байонны отъ 3 Апрѣля: „Изъ телеграф. депеши видно, что Базиліо *Гарсіа*, который находился на пути въ горы Авиля, внезапно обратился въ Манху. Изъ сего можно заключать, что условія заключеннаго съ Г-мъ *Агадо* займа, ему извѣстны, и что онъ теперь хочетъ затопить водою Алмаденскіе рудники и чрезъ то сдѣлать невозможнымъ заемъ.“

6-го Апрѣля.

Герцогъ *Орлеанскій* пожаловалъ 500 фран. въ складку собираемую для сооруженія монумента *Мольеру*.

— *Constitutionnel* пишетъ: „Говорятъ о замѣщеніи упраздненнаго давно уже посольскаго поста въ Неаполѣ. О избраніи еще не извѣстно, но первымъ въ спискѣ кандидатовъ значится Г. *Румини*.

— Пишутъ изъ Байонны: „*О'Доннель* съ 3,000 чел. и нѣсколькими орудіями угрожаетъ небольшому гарнизону Веры, состоящему только изъ 100 чел. Жители сего города ушли въ горы. Полагаютъ, что въ тоже время наступитъ движеніе противу Андоаина.— *Постскриптумъ*. Въ эту минуту слышенъ пушечный громъ. *Герге*, который вступилъ въ Энкартасіонесъ, съ сильною колонною будетъ дѣйствовать въ Кастиліи и Сантандерской провинціи. Онъ стоитъ теперь въ Бальмазедѣ.

— *Phare de Bayonne* содержитъ слѣдующее письмо изъ Сарагоссы отъ 30 Марта: „Завтра прибудутъ сюда размѣненные военно-плѣнные и послѣ завтра будетъ дано для нихъ пиршество — За нѣсколько дней въ развалинахъ стараго Кармелитанскаго монастыря, найдены четыре Карлиста умирающихъ отъ голода. Они по показанію принадлежали къ баталіонамъ *Кабанеры*, вступившимъ 5-го ч. въ Сарагоссу; опасаясь чтобы ихъ не застрѣлили, они не смѣли оставить развалинъ. Они взяты въ госпиталь, гдѣ одинъ изъ нихъ вскорѣ умеръ.“

— *Sentinelle des Pyrenées* отъ 3 Апрѣля сообщаетъ: „Третья Карлистская экспедиція отправилась уже чрезъ долину Ронкаль въ Аррагонію. Она состоитъ изъ 16 баталіоновъ пѣхоты. *Донъ-Карлосъ* будто самъ командуетъ ею.— Вчера въ 3 часа утра, 3,000 чел. съ нѣсколькими пушками отправились изъ Ируна путемъ въ Берру. Испанскій Консулъ и здѣшній вице - префектъ отправились на границы.“

(*A.P.S.Z.*)

Англія.

Лондонъ, 4 го Апрѣля.

Опять говорятъ, что Лордъ *Гиль* откажется отъ главной команды войска, и получитъ оную Герцогъ *Кембриджскій*.

— Ночью съ 25 на 26 ч. пр. м. въ домѣ Императорско-Россійскаго Посланника Графа *Поццо-ди-Борго*, сдѣлана покража. Между похищенными вещами были Французскіе и Англійскіе банкноты, 7 совереиновъ, 40 двойныхъ наполеондоровъ, пара золотыхъ нарамниковъ, табакерки золотая и платинная, разныя орденскія украшенія и другія драгоцѣнности. — За нѣсколько времени прежде, похищено во время бала значительное число алмазовъ въ Дублинскомъ замкѣ.

(*G. C.*)

Италія.

Неаполь, 15-го Марта.

Въ прошедшее Воскресенье случилось здѣсь самое печальное происшествіе. Въ слѣдствіе продолжительнаго дождя, обрушилась каменная стѣна, подпиравшая садъ и ужасным своимъ паденіемъ разрушила противулежащій домъ. Девятнадцать челов. были засыпаны развалинами дома и вынесены частію убитыми частію сильно ушибенными. (*A.P.S.Z.*)

Dnia 5.

Xiąże *Talleyrand* wczora wieczorem mocno zachorował, jednak dzisia znowu zaczyna przychodzić do zdrowia.— Hrabia *Campuzano* wyjechał dzisia ztąd do Madrytu.

— Wychodnie cudzoziemscy, stali się nanowo przedmiotem szczególnej ścisłości ze strony policyi. Wielu z nich, którzy przybyli do Paryża dla prywatnych swych interessow, otrzymali rozkaz,ażeby w przeciągu 24 godzin znowu opuścili stolicę.

— Rząd ogłosił dzisia następującą depeszę telegr. z Bayonny pod d. 3 o pół do 4: „D. 20 i 21 z. m. Jenerał *Borso* uderzył na Jenerała *Cabrera*, który oblegał Lucenę we 13 batalionow i 7 dział i zmusił go, odstąpić od oblężenia. Basilio *Garcia* stał d. 27 przed Ciudad-Real, a *Flinter* w Consuegra; *Espartero* był d. 27 w Palencyi a wyprawa Karolistowska d. 26 w Fresno, de Rodilla. — Kommissya jednogłośnie przyjęła projekt pożyczki.”

— *Quotidienne* czyni następną uwagę nad depeszą telegraficzną z Bayonny pod d. 3 Kwietnia: „Z depeszy telegraficznej pokazuje się, że Basilio *Garcia*, który się znajdował na drodze w góry Avila, nagle zwrócił się ku Mancha. Można ztąd wnosić, że warunki zawartej z P. *Aguado* pożyczki, są mu wiadome i że teraz chce zatopić kopalnie w Almaden i tym sposobem uczynić przeszkodę w przyprowadzeniu do skutku pożyczki.”

Dnia 6-go.

Xiąże *Orleans* do składki na wystawienie pomnika dla Moliera ofiarował 500 fr.

— *Constitutionnel* donosi: „Zapewniają, że jest mowa o przywróceniu skasowanego już od dawnego czasu urzędu poselskiego w Neapolu. O wyborze niewiadomo jeszcze, lecz P. *Rumigny* ma się znajdować na czele listy kandydatów.

— Donoszą z Bayonny: „*O'Donnel* we 3,000 ludzi i kilka dział zagraża niewielkiej, bo tylko ze 100 ludzi składającej się załodze Vera. Mieszkańcy tego miasta schronili się w góry. Rozumieją, że w jednymże czasie nastąpi poruszenie przeciwko Andoain.— P. S. W tej chwili słychać huk dział. *Guergué*, który wtargnął do Encartationes, działać będzie z mocną kolumną w Kastylii i w prowincyi Santander. Teraz znajduje się on w Balmaseda.”

— *Phare de Bayonne* zawiera następujący list z Saragossy pod 30 Marca: „Jutro przybędą tu wymienieni jeńcy, a pojutrze dana będzie dla nich uczta.— Przed kilką dniami w ruinach starego klasztoru Karmelitańskiego, znaleziono czterech Karolistów, umierających z głodu. Podług wyznania, należeli oni do batalionów *Cabanery*, które d. 5 weszły do Saragossy, i z bojaźni, ażeby nie bydź rozstrzelanemi, nie śmieli opuszczać ruin. Wzięto ich do szpitalu, gdzie jeden z nich wkrótce potém zakończył życie.”

— W *Sentinelle des Pyrenées* pod 3 Kwietnia czytamy: „Trzecia wyprawa Karolistowska, wyszła już przez dolinę Roncal do Arragonii. Składa się ona z 16 batalionów piechoty. *Don Carlos* znajdować się ma na czele. Wczora o godz. 3 rano, 3,000 ludzi z kilką działami wyszły w kierunku z Irun do Berra. Konsul Hiszpański i tutejszy Vice-Prefekt, udali się na granicę.”

(*A.P.S.Z.*)

Anglia.

Londyn, dnia 4-go Kwietnia.

Wznawia się pogłoska, że Lord *Hill* złoży naczelne dowództwo nad wojskiem, a otrzyma je Xiąże *Cambridge*.

— W nocy z 25 na 26 z. m. popełniono w hotelu Cesarsko-Rossyjskiego Posła Hr. *Pozzo di Borgo*, znaczną kradzież. Między zabranemi rzeczami były banknoty francuzkie i angielskie, 7 soverings, 40 dubeltowych napoleondorów, para złotych naramników, tabakierki złota i platynowa, rozmaite ozdoby orderowe i inne kosztowności.— Nieco pierwiej popełniono w zamku dublińskim podczas balu, także bardzo znaczną kradzież w dyamentach. (*G. C.*)

Włochy.

Neapol, 15-go Marca.

Przeszłej niedzieli, smutny tu zdarzył się przypadek. Skutkiem nieustannych deszczów, obalił się mur, podpierający pewny ogród, i straszliwym swym upadkiem zburzył dom, naprzeciw leżący. Dziewiętnaście osób zagrzebanych było pod gruzami domu, których wydobyto częścią zabitych, częścią mocno skaleczonych.

(*A.P.S.Z.*)

Испанiя

Мадритъ, 29-го Марта.

Здѣшнiе журналы увѣдомляютъ, что Генералъ *Латре*, когда отняли у него ногу, умеръ. Генералъ *Пардинасъ* прибылъ въ Толедо а Ген. *Эспартеро* въ Лерму. Базилiо *Гарсiа* будто перешелъ чрезъ Тагъ.

— *Кабрера* узнавъ, что Генерала *Талладу* разстрѣляли, приказалъ разстрѣлять Генер. *Салано* и десять плѣнныхъ Офицеровъ Королевскихъ войскъ, что побудило Гр. *Офалiя* написать официальную ноту къ Англiйскому Посланнику, въ которой усильно проситъ его, склонить *Донъ-Карлоса* къ точному исполненiю условiй, заключенныхъ съ Г-мъ *Элiотомъ*.

Сарагосса, 29-го Марта.

Сегодня происходила размѣна 200 Карлистовъ на такоежъ число взятыхъ 5-го ч. въ плѣнъ *Кабрерою*, нацiональныхъ гвардейцевъ. Между первыми находится также смѣлый и рѣшительный герилаcскiй предводитель *Аснаръ*. На дняхъ доставлено сюда 15,000 пiастровъ для Французскаго легiона. (*A.P.S.Z.*)

Португалiя.

Лиссабонъ, 27-го Марта.

21-го Марта принято окончательно новое уложенiе и утверждено подписью всѣхъ членовъ собранiя Кортесовъ. Королева изъявила желанiе, чтобы сiи основные законы обнародованы были 4 Апрѣля.

— Хотя всеобщее спокойствiе и водворилось въ народѣ, но все еще продолжается скрытое волненiе, и журналы, непрiязненные Правительству, возмущаютъ жителей. Пренiя въ собранiи Кортесовъ о сихъ безпорядкахъ весьма занимательны, а между нѣкоторыми изъ членовъ дошло даже до обидъ дѣйствiемъ. Начальники мятежа: *Соаресъ Кальдеира*, *Мантасъ* и *Франса*, спокойно живутъ въ домахъ своихъ. (*О.Г.Ц.П.*)

Турцiя.

Константинополь, 14-го Марта.

На прошлой недѣлѣ приплылъ сюда корабль изъ Египта съ грузомъ Турецкой монеты вынутой изъ обращенiя Вице-Королемъ въ Египтѣ. Естественно, что обстоятельство это произвело вредное влiянiе на курсъ сей монеты здѣсь въ государствѣ, за что Султанъ очень разсердился на *Мегмеда-Али*.

— Изъ лагеря Сераскира при Таврисѣ прибыло нѣсколько курьеровъ съ донесенiями подтверждающими извѣстiе о пораженiи Египтянъ Друзами. Любопытно знать, въ какой степени Порта пожелаетъ воспользоваться этимъ; кажется впрочемъ, что будетъ ожидать подробнѣйшей развязки сей драмы, тѣмъ болѣе, что по новѣйшимъ извѣстiямъ изъ Каира, *Мегмедъ-Али* начинаетъ часто подвергаться болѣзни. Приготовленiя въ арсеналѣ не прекращаются. — Въ Тунисъ отправленъ фрегатъ *Lurie*. — Третьяго дня отправлены отсюда мигмидары для сопровожденiя отъ Босфора до столицы Императорско-Россiйскаго Посланника *Бутенева*, котораго ожидаютъ обратно изъ Петербурга.

— Свѣдущiе въ политическо-военныхъ дѣлахъ, увѣряютъ, что на послѣднихъ дняхъ, отправлено въ Малую Азiю 10,000 войска и артиллерiйскiй паркъ состоящiй изъ 50 орудiй, съ достаточными припасами пороха и амуницiи. Сей послѣднiй транспортъ сопровождаютъ находящiеся при Портѣ Прусскiе Офицеры Г. *Мильбахъ* и Баронъ *Мольтке*, которые не только дѣломъ но и совѣтомъ помогать будутъ Сераскиру. (*G. C.*)

Египетъ.

Александрiя, 18-го Февраля.

Возмущенiе Друзовъ день ото дня становится болѣе опаснымъ. 17-го ч. немедленно по прибытiи Египетскаго военнаго Министра Ахметъ-Паши, который оставилъ Каиръ 4-го ч. с. м., произошла на равнинахъ Дамаска упорная битва, въ которой Ахметъ сильно раненъ. Потеря причиненная Египтянамъ была въ полномъ значенiи этого слова; убиты три Паши, Акубъ-Бей и 500 чел.; всѣ снаряды, орудiя, значительное количество оружiя и амуницiи, достались побѣдителямъ. Къ Друзамъ въ значительномъ числѣ присоединились Бедуины, которые много содѣйствовали къ побѣдѣ. (*G. C.*)

Разныя извѣстiя.

Въ Парижѣ составилось новое общество для постройки желѣзной дороги изъ Парижа до Бельгiйской границы чрезъ Амiенсъ, Аррасъ, Довей и Лиль. Общество это будетъ испрашивать у Правительства особенной привилегiи; Капиталъ общества опредѣленъ въ 70 миллiоновъ; онъ составитъ изъ 7,000 акцiй по тысячи франковъ.

— Г. Георгiй *Левенбергъ* хозяинъ бумажнаго за-

Hiszpania.

Madryt, 29-go Marca.

Dzienniki tutejsze donoszą, że Jenerał *Latre*, gdy odjęto mu nogę, umarł. Jenerał *Pardińas* przybył do Toledo, a Jenerał *Espartero* do Lermy. Bazyli *Garcia* miał się przez Tag przeprawić.

— *Cabrera*, otrzymawszy wiadomość o rozstrzelaniu *Tallady*, skazał na podobnąż śmierć Jenerała *Salano*, i dziesięciu innych, w niewolą wziętych oficerów, co spowodowało Hr. *Ofalia* do napisania urzędowej noty do Posła Angielskiego, w której go usilnie prosi, ażeby wezwał *D. Carlosa* do ścisłego zachowywania zawartego układu z P. *Elliot*.

Saragossa, 29 Marca.

Dzisia odbywała się tu wymiana 200 Karolistów, za takąż liczbę wziętych d. 5 w niewolę przez *Cabrerę* gwardzistów narodowych. Między pierwszemi znajdował się takoż śmiały i przedsiębierczy dowódzca Guerilasów *Asnar*. W tych dniach przybyło tu 15,000 piastrów dla legii francuzkiej. (*A.P.S.Z.*)

Portugalia.

Lisbona, d. 27 Marca.

Nowy statut przyjęty został ostatecznie w dniu 21 h. m. i przez wszystkich członków kortezów podpisany. N. Pani życzyła sobie, żeby to prawo zasadnicze w dniu 4 Kwietnia było ogłoszone.

— Lubo spokojność w ogólności przywróconą została, jednak spostrzegać się daje niejakie pomiędzy ludem poruszenie, a niechętne rządowi dzienniki wzywają lud do nowych rozruchów. Spory w Kortezach z powodu zaszłych nieporządków były nader żywe, a nawet pomiędzy niektóremi członkami publicznie przyszło do czynnych obelg. Naczelnicy rokoszu *Soares Caldeira*, *Mantas* i *França* mieszkają spokojnie w swoich domach. (*G.R.K.P.*)

Turcya.

Konstantynopol, d. 14 Marca.

W zeszłym tygodniu zawinął tu okręt z Egiptu, mający na swym pokładzie ładunek monety tureckiej, z obiegu w Egipcie przez Vice-Króla wywołanej. Naturalną jest rzeczą, że ta okoliczność wywarła wpływ wstecznie działający na kurs tejże monety tu w kraju, co mocno bardzo rozgniewało Sułtana przeciwko *Mehmedowi-Alemu*.

— Z obozu Seraskiera pod Taurus, nadbiegło kilku gońców czyli tatarów z doniesieniami, potwierdzającemi wiadomość o klęsce zadanej Egipcyanom przez Druzzów. Ciekawą jest rzeczą: jak dalece będzie chciała Porta korzystać z tego, zdaje się wszakże, iż postanowiła oczekiwać na dokładniejsze rozwiązanie tego dramatu, tém więcej, że według najświeższych wiadomości z Kairu, *Mehmed-Ali* chorowitym bydź zaczyna. Przygotowania w arsenale nie ustają.— Do Tunetu wysłano fregatę *Lurie*.— Zawczoraj wysłano ztąd mihmidarów, dla towarzyszenia od Bosforu, aż do stolicy, Cesarsko-Rossyjskiemu Posłowi *Buteniew* spodziewanemu w powrócie z Petersburga.

— Swiadomi bliżej rzeczy polityczno-wojskowych, zapewniają, że w ostatnich kilku dniach wysłano do Azyi mniejszej 10,000 wojska i park artyllery, złożony z 50 armat, z najdostateczniejszym zapasem prochu i ammunicyi. Temu ostatniemu transportowi, towarzyszą znajdujący się przy Porcie oficerowie pruscy P. *Mühlbach* i Baron *Moltke*, którzy będą, nie tylko ręką, ale i radą, wspierać Seraskiera. (*G. C.*)

Egipt.

Alexandrya, 18 Lutego.

Powstanie Druzzów staje się codzień groźniejszém. Dnia 17, zaraz po przybyciu egiptskiego Ministra Wojny, *Achmeta*-Baszy, który wyjechał z Kairu d. 4 b. m., przyszło na równinach Damaszku do zaciętej bitwy, w której *Achmet* mocno raniony został. Klęska, zadana Egipcyanom, była zupełna; poległo trzech Baszów, Jacób-Bej i 500 ludzi; wszystkie tabory, działa, znaczną część broni i amunicyi musiano zostawić zwycięzcom. Do Druzzów przyłączyli się Beduini w znacznej liczbie, którzy nie mało przyczynili się do zwycięztwa. (*G. C.*)

Rozmaite Wiadomości.

W Paryżu zawiązało się nowe towarzystwo, w celu wybudowania kolei żelaznej od Paryża do granicy belgickiej, przez Amiens, Arras, Dovai i Lille. Towarzystwo to żądać będzie od Rządu wyłącznego przywileju; kapitał zakładowy postanowiono na 70 millionów; składać go będzie 7,000 akcyj tysiąc-frankowych.

— P. Jerzy *Levenberg*, fabrykant papieru w Ber-

вода въ Бернѣ, изобрѣлъ машину для сниманія копій, которая превосходитъ всѣ употребляемыя до сихъ поръ, своею дешевизною и успѣшностію. Парижскія машины стоили до сихъ поръ по 140 франковъ и онѣ очень тяжелы; машины Г-на Левенберга стоить будутъ 10 фр. и удобно могутъ помѣщаться въ карманѣ. Кажется что изобрѣтеніе сіе для всѣхъ канцелярій доставитъ большую пользу.

— Г. *Кленигеръ*, изобрѣлъ новый телеграфъ въ Австріи;— это акустическій телеграфъ. Онъ состоитъ изъ ствола, на подобіе голосовой трубки, длиною въ 7 фут. и 5 дюймовъ. Стволъ этотъ сообщаетъ голосъ въ разстояніи 2,000 саженей въ $11\frac{1}{10}$ секундъ. Опыты дѣланные въ Вѣнѣ были очень удачны.

— Городъ Лондонъ есть величайшій и богатѣйшій въ свѣтѣ. Онъ занимаетъ пространство на 32 квадрат. миль, покрытое домами 3, 4 а даже 5-ти этажными. Въ 1831 находилось 1,471,941 жителей. Въ 1834 вошло въ Лондонскій портъ 3,786 англійскихъ кораблей и 1,282 иностранныхъ. Городъ Лондонъ въ 1832 имѣлъ 2,669 купеческихъ кораблей, на которыхъ было 32,786 матросовъ. Лондонскіе доки занимаютъ пространства 20 моргеновъ; доки индійской компаніи 41 моргенъ; доки Св. Екатерины 24 моргена. На Темзѣ всегда дѣйствующихъ 5,000 суденъ большихъ и 3,000 меньшихъ, которые доставляютъ единственное содержаніе 12,000 перевозчикамъ. Домовъ находится 120,000; Правительство получаетъ отъ нихъ подати 5,000,000 ф. стер. (200 мил. зл. п.) хотя едва $\frac{1}{5}$ платитъ эту подать. Однѣ таможенныя пошлины доставляютъ отъ 7 до 8 милліон. ф. стер. Пивныхъ лавокъ и питейныхъ домовъ болѣе 10,000. Исчислено, что нужно годъ времени, чтобы посѣтить всѣ улицы, площади, публичныя зданія и достопримѣчательности Лондона; однихъ улицъ 10,000. (*G. C.*)

Нравы и обычаи жителей Константины.

Женщины въ Константинѣ носятъ длинныя платья, съ широкими рукавами. Сверхъ этаго одѣянія надѣваютъ онѣ родъ плаща свѣтло-голубаго цвѣта, который застегивается на плечѣ серебряною пряжкою. Въ уши продѣваютъ серебряныя серьги, а на пальцахъ, на верхней части ногъ и даже на лодыжкахъ, кольца того же металла. Лице покрываютъ маскою съ двумя отверстіями для глазъ. При встрѣчѣ съ чужеземцемъ тщательно закрываются плащемъ. Когда Арабъ отправляется въ дорогу, женщины помѣщаются въ корзинахъ изъ тростника, которыя привѣшиваютъ къ вьючнымъ сѣдламъ верблюдовъ. Дѣвицы расписываютъ обыкновенно лице, руки и пальцы красками, которыя приготовляютъ сами. Женщины, не всѣ слѣдуютъ этому обыкновенію; многія впрочемъ приготовляютъ краску изъ голубинаго помету, смѣшаннаго съ растворомъ шафрана и рисуютъ кружки на щекахъ, треугольникъ между вѣждами, или оливковой листъ на колѣнахъ. Нѣкоторыя изъ нихъ красятъ вѣжди желтою или голубою краскою. Арабскіе поэты воспѣваютъ въ страстныхъ стихахъ эти мѣлочныя украшенія.

Арабы, посѣщая своихъ соотечественниковъ живущихъ въ другомъ дуарѣ, цѣлуются съ ними, или цѣлуютъ другъ друга въ бороду, если они равнаго состоянія; но если Шейкъ или Марабутъ посѣщаетъ ихъ, они падаютъ ницъ предъ знатнымъ гостемъ. Послѣ обычныхъ привѣтствій, спрашиваютъ обыкновенно о коровахъ и курицахъ, не забывая при томъ собакъ и кошекъ, которыми очень дорожатъ. Собаки въ собственности имъ полезны; лай этихъ животныхъ предостерегаетъ ихъ о приближеніи льва, который въ этой странѣ наводитъ справедливый ужасъ; а кошки истребляютъ не только мышей, но даже и змѣй, вползающихъ не рѣдко въ ихъ палатки.

Жители селеній занимаются исключительно земледѣліемъ. Они помѣщаются вмѣстѣ со скотомъ. Кухонная посуда ихъ состоитъ изъ двухъ или трехъ глиняныхъ горшковъ, въ которыхъ они готовятъ сарачинское пшено и родъ пироговъ изъ кукурузы, составляющихъ ежедневную ихъ пищу. Пьютъ обыкновенно молоко и особый родъ пива. Предъ обѣдомъ моютъ одну правую руку. Они не употребляютъ ни вилокъ, ни стакановъ, ни салфетокъ, и ложатся на рогожахъ изъ пальмовыхъ листьевъ.

Арабское семейство, переселяясь на другое мѣсто, беретъ съ собою ручные жернова, которыми мѣлетъ муку для пищи. Любимую пищу Араба составляетъ горячій хлѣбъ, обмакиваемый въ оливковое масло съ уксусомъ. (*О. Г. Ц. П.*)

Съ 1-го числа настоящаго мѣсяца Апрѣля, началась подписка на 2-й Кварталъ сего года, на газету Литовскаго Вѣстника.— Цѣна по прежнему 2 руб. 25 коп. сереб.

nie, wynalazł machinę do kopiowania, która wszystkie dotąd używane taniością i dokładnością przechodzi. Maszynki Paryzkie kosztowały dotąd po 140 fr. i są bardzo ciężkie; maszynki Pana *Levenberg*, kosztować będą po fr. 10 i mogą bydź noszone w kieszeni. Zdaje się, że wynalazek ten dla wszystkich biór, nader stanie się dogodnym.

— Pan *Kleniger*, wynalazł nowy telegraf w Austryi,—jestto telegraf akustyczny. Składa się on z tuby, nakształt tuby głosowej, długiej stóp 7 i 5 cali. Tuba ta udziela głos na 2,000 sążni odległości w $11\frac{1}{10}$ sekundach. Próby robione w Wiedniu, doskonale się udały.

Miasto Londyn jest największe i najbogatsze w świecie. Zajmuje ono 32 mil kwadratowych przestrzeni, okrytej domami o 3, 4 a nawet 5 piętrach. W roku 1831 liczyło 1,471,941 mieszkańców. W roku 1834 wpłynęło do portu londyńskiego 3,786 okrętów angielskich, a 1,282 zagranicznych. Samo miasto Londyn posiadało w r. 1832, okrętów kupieckich 2.669, do których jest 32,786 użytych majtków. Doki londyńskie zajmują przestrzeni 20 morgów; doki kompanii Indyjskiej 41 morgów; doki Ś Katarzyny 24 morgi. Na Tamizie jest zawsze czynnych 5,000 statków większych i 3,000 mniejszych, które są jedyném utrzymaniem 12,000 przewoźników. Liczba domów wynosi 120,000; opłacają one Rządowi podatku 5,000,000 f. szt (200 millionów złp.) chociaż zaledwie $\frac{1}{5}$ podatkowi temu ulega. Samo komorne czyni rocznie 7 do 8 millionów f. s. (280 do 320 mill.). Szynków z piwem i winem jest przeszło 10,000. Obrachowano, iż potrzeba całego roku ażeby zwiedzić wszystkie ulice, place, aleje, gmachy publiczne i ciekawości Londynu; samych ulic bowiem jest tu 10,000. (*G. C.*)

Zwyczaje i obyczaje mieszkańców Konstantyny.

Kobiety w Konstantynie noszą suknie długie, z szerokiemi rękawami, na które zarzucają płaszcz błękitny, przypięty na ramionach srebrną sprzączką. Używają kolczyków srebrnych, tudzież stroją w pierścienie z tego kruszczu palce, nogi, a nawet i kostki. Twarz okrywają maską, w której wycięte są dwa otwory dla oczu. Postrzegłszy cudzoziemca okrywają się starannie płaszczem. Podczas podróży, którą Arabowie bardzo często odbywają, kobiety są zwykle umieszczone w koszu z łoziny, zawieszonym u siodła na wielbłądzie. Młode osoby malują sobie twarz, ręce i palce kolorami, które same przyrządzić umieją. Nie wszystkie zaś mężatki zachowują ten zwyczaj; przygotowują jednak farbę, złożoną z gołębiego odchodu i szafranu, którą nakreślają sobie koło na policzkach, trójkąt między powiekami, albo gałązkę oliwną na kolanach. Niektóre kraszą sobie powieki kolorem żółtym, lub niebieskim. Wierszopisowie arabscy przykładają wielką do tych błyskotek wartość, i szumnie je opiewają w swoich namiętnych rymach.

Podczas wzajemnych odwiedzin w duarach, Arabowie, równi pomiędzy sobą, całują się w twarz albo w brodę; lecz przyjmując u siebie Szejka lub Marabuta, padają przed nim na twarz. Po zwyczajnych grzecznościach, pytają się o zdrowie krów, kur, psów i kotów: wszystkie bowiem te zwierzęta mają u nich wielką wartość. Psy szczególniej są im miłe: bo szczekaniem swojém oznajmują im zbliżenie się lwów, których się sprawiedliwie w tej części Afryki obawiają; koty wytępiają nie tylko szczury i myszy, ale łowią i węże, które się częstokroć do ich namiotów wciskają.

Mieszkańcy wiosek poświęcają się wyłącznie rolnictwu, i wspólnie z domowemi mieszkają źwierzętami. Sprzęty ich składają się z dwóch lub trzech garnków, w których gotują ryż i placek z kukurudzy. Za napój używają mleka lub pewnego rodzaju piwa. Przed jedzeniem umywają sobie prawą rękę. Nie używają ani widelców, ani kubków; lecz kładą się na ziemi i spożywają swój pokarm na liściach palmowych.

Każda rodzina, przeprowadzając się do nowego siedliska, unosi z sobą żarna, dla mełcia zboża na mąkę. Najprzyjemniejsza potrawa dla Araba jest talerz oliwy z octem, w którym on macza chleb gorący i ze smakiem spożywa. (*G.R.K.P*)

Od dnia 1-go teraźniejszego miesiąca Kwietnia, zaczęła się preumerata na 2-gi tego roku Kwartał gazety Kuryera Litewskiego.— Cena zwyczajna rubli srebrem 2 kop. 25.

ВИЛЬНА. Типограф. А. Марциновскаго. Печатать дозволяется. Апрѣля 12 д. 1388 г. —Цензоръ Стат. Совѣт. Кав. *Левъ Боровскій*.